

Vlastnosti učitelů žáků s OMJ

Jaké vlastnosti by podle vás měl mít vyučující žáků s OMJ?

Jaký by měl být?

Kompetence	Charakteristika a obsah
Osobnostní	vlastnosti a postoje: otevřenost, empatie, tolerance; schopnost pracovat v týmu; schopnost osobnostní i profesní sebereflexe coby předpoklad k dalšímu rozvoji učitele
Komunikativní	kompetence k tzv. multietnické (multikulturní) komunikaci a) obecně verbální (dobrá znalost výukového jazyka) i neverbální b) speciálně jazykové (schopnost komunikovat s žákem s OMJ v jeho mateřském či jiném jazyce)
Sociální	interkulturní (interkulturní senzitivita); kompetence integrační
Pedagogické a didaktické	kompetence obecně pedagogické, oborově-didaktické a metodologické; orientace ve specializovaných pedagogických disciplínách (inkluzivní pedagogika, interkulturní pedagogika a psychologie, etnopedagogika aj.); kompetence diagnostické a hodnotící
Organizační a manažerské	orientace v legislativě; přehled v administrativě spojené se vzděláváním žáků s OMJ

Základní kulturní předpoklady (dle Bennet 1998)

- Přístup k životnímu prostředí
- Přístup jednoho člověka k druhému
- Přístup k aktivitě
- Přístup k času
- Přístup k základní lidské přirozenosti

- (mocenské pozice, rozdíly mezi pohlavími, míra individualismu, neurčitosti, dlouhodobé orientace)





culture matters

**LOW CONTEXT/
SPECIFIC**



**From specific
information to
general, contextual
information**

INFORMATION

HIGH CONTEXT/DIFFUSE



**From general,
contextual
information to
specific information**

High context x Low context

- <https://docs.google.com/document/d/1Y0gtdJMHT9Byc8XwQ4MOb1A467a5HBJVcL3dygqqqr4/edit>

Neverbální komunikace – rozdíly mezi kulturami a jazyky

- jazyky vysoce závislé na kontextu
- jazyky málo závislé na kontextu

Verbální komunikace – Kulturní specifika zahrnují:

- mluvená x psaná
- způsobu oslovování
- tykání x vykání
- zdvořilost
- komunikační aktivita x mlčení
- konverzace
- konflikt a jeho řešení
- jazykový vzor: [\(74\) Vietnamec v práci a na českém úřadě aneb Cizincům se netyká - YouTube](#)
- instruování

Čeština

- jako cizí jazyk

X

- jako druhý jazyk

• znalost: komunikativní x „akademická“

• 2:50 <https://www.youtube.com/watch?v=tQpsN84Q3Og>

Verbální komunikace – instrukce:

- Se svou třídou (žáci 15+, cca 25 osob) chcete v jarních měsících podniknout vícedenní výlet na jižní Moravu. Chtěli byste navštívit lednicko-valtický areál, zejména zámek Lednice, města Mikulov a Břeclav, nejméně půlden chcete strávit ve Znojmě, kde je také z hlediska historie mnoho k vidění (uvažujete o tom, že si najmete průvodce) a určitě chcete studentům říci i něco o tamějším vinařství. Není vyloučený delší turistický pochod. Na cestu tam (z Brna) a zpět do Brna plánujete objednat autobus (který může udělat přestávku, když bude potřeba), v místě se budete přepravovat veřejnou dopravou. V oblasti budete ubytováni, mělo by to být něco levnějšího, tzn. že pravděpodobně bude více studentů na pokoji a stravování nebude možné. Škola studentům může zaplatit pouze cestovné.
- **O výletu informujte svého jinojazyčného studenta (úroveň ne více než B1). Předejte mu pokyny k cestě.**
- (V případě potřeby si informace konkretizujte, případně doplňte.)

Principy k zamyšlení

- co pomáhá (žákům) cizincům, mělo by zároveň pomoci rodilým mluvčím
- co pomáhá rodilým mluvčím, nemusí pomáhat cizincům (např. vzory)

Ověření porozumění

?

Ověření porozumění

- Rozumíte?
- Jak bys mi to řekl vlastními slovy?
- Kontrola práce – přijít k dítěti a podívat se, jestli to dělá a jestli to dělá dobře.
- Udělat vzorový příklad
- ...

Pokyny

- jednoduché
- jednoznačné
- stejné (neparafrázovat, ale můžeme „zdvojit“ např. pomocí piktogramu)
- v češtině (spisovné č.)

Verbální komunikace – instrukce:

- „Ráno přijdete do práce asi tak v sedm hodin a počkáte na mě v kanceláři. Kolem osmé vyrazíte do banky, kde umyjete podlahu a okna. V poledne máte třicetiminutovou přestávku na oběd.“

Verbální komunikace – instrukce:

- „Ráno přijdete do práce asi tak v sedm hodin a počkáte na mě v kanceláři. Kolem osmé vyrazíte do banky, kde umyjete podlahu a okna. V poledne máte třicetiminutovou přestávku na oběd.“
- „Ráno musíte být v práci v 7 hodin. Čekáte v kanceláři číslo 25. V 8 hodin musíte jít do banky – Česká banka, Jaromírova 45, Polička. Tam musíte umýt podlahu a okna. Ve 12 hodin je pauza. Pauza je 30 minut. Pauza je 12:00–12:30.“

- **Přijďte trochu dřív. X Můžete přijít už v 8:35?**
- **kontaktujte pana Hrašu X ANO kontakt: pan Hraša**
- **Musíte jít do 7. patra do 27. X Musíte jít: 7. patro, kancelář číslo 27.**

- **telefonátem Zítřa byste měl být v práci brzy ráno. X pomocí sms zprávy 9. 6. 2015 musíte být v práci v 5:30**
- **Příští pondělí se konají v naší škole třídní schůzky. Dostavte se prosím do tříd svých dětí o čtvrt hodinu dřív, před příchodem jednotlivých učitelů budeme probírat organizační věci ohledně třídy a mimoškolních aktivit. X Pondělí 13. 5. 2015 v 18:15 setkání pro rodiče – Základní škola Moudré ho, Rovná 25 – 1. patro, třída číslo 4.**
- **„To potřebuješ vízum!“ x „Potřebujete vízum.“ nebo „Musíte mít vízum.“**

Kolik informací z následujícího textu cizinec skutečně potřebuje? Podtrhněte klíčová slova v textu:

- „Takže teďkon, kdyby Vám to nevadilo, bych si Vás dovolila požádat o zapůjčení dokumentu s fotografií na vaší průkazce. Podle našich interních předpisů je vyžadováno předkládání identifikačního průkazu s fotografií vždy, když je nutno zkontrolovat osobní údaje.“
- Proč nemůžeme použít slovo „teďkon“?
Proč nemůžeme použít vyjádření „na vaší průkazce“?
Proč nemůžeme použít vyjádření „požádat o zapůjčení“?
Proč nemůžeme použít vyjádření „je vyžadováno předkládání identifikačního dokumentu s fotografií“?

Psané texty

- **Podání žádosti k trvalému pobytu**

Žádost podávejte na vyplněném formuláři, ke kterému předložte všechny nezbytné náležitosti. Vždy však předkládejte originály, nebo úředně ověřené kopie dokumentů. Všechny předkládané dokumenty musí být vyhotoveny v českém jazyce, nebo do češtiny úředně přeloženy. Cizozemské veřejné listiny musí být navíc opatřeny vyšším ověřením (apostila, superlegalizace).

- **Trvalý pobyt v České republice – Co musíte udělat?**

1. Musíte vyplnit formulář. Formulář je tady: www.mvcr.cz/formular 2. Musíte mít také: originální dokumenty nebo legalizované kopie 3. Dokumenty musíte mít česky nebo dokument musíte přeložit do češtiny. 4. Internacionální dokumenty musí být legalizované (např. apostila nebo superlegalizace).

Zdvořilost a úcta

„Byl byste tak laskav a vyplnil mi bezodkladně tento formulář?“

„Tak a ještě kdybyste byl tak hodný, potřebovala bych vyplnit formulář.“

„Tady je formulář. Tady musíte psát prosím.“

„Musíte vyplnit formulář.“

„Byl byste tak laskav, nemohl byste mi to tady podepsat?“

„Musíte to prosím podepsat.“

„Podepište to prosím.“

„Na základě našeho předchozího telefonátu Vám sděluji, že se naše schůzka s největší pravděpodobností uskuteční příští pondělní podvečer.“

„Můžeme se prosím sejít v pondělí 17. května v šest?“

Klíčové vizuály a vědomostní struktury

Vědomostní struktury

- teoretické: klasifikace – principy – hodnocení
- praktické: popis – posloupnost – volba

- Cíle

obsahový

jazykový

(slovní zásoba)

(jazykové prostředky)

Funkce klíčových vizuálů

- usnadnit vyjádření obsahu
- zvýšit porozumění obsahu
- rozvíjet slovní zásobu
- kontrolovat porozumění jazyku i obsahu
- napomoci strukturovat úkoly
- ...

Klíčové vizuály a vědomostní struktury

- [Vědomostní struktury | Inkluzivní škola \(inkluzivniskola.cz\)](#)
- [Grafické organizéry \(klíčové vizuály\) | Inkluzivní škola \(inkluzivniskola.cz\)](#)
- https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/dej_priciny_1.sv_v.pdf

Neverbální komunikace – mimoslovní dorozumívání

- opticko-kinetický (+ někdy audiální) systém znaků
- Gesta
- Mimika
- Oční kontakt, zaměření pohledu
- Vzdálenost
- Haptika
- Pohyby

Neverbální komunikace – mimoslovní dorozumívání

- Oblečení
- Symboly
- Symbolický význam barev

- Zdvořilost
- Hierarchie

- Čas

- Obdarovávání
- aj.

Neverbální komunikace – mimoslovní dorozumívání

- Oblečení
- Symboly
- Symbolický význam barev

- Zdvořilost
- Hierarchie

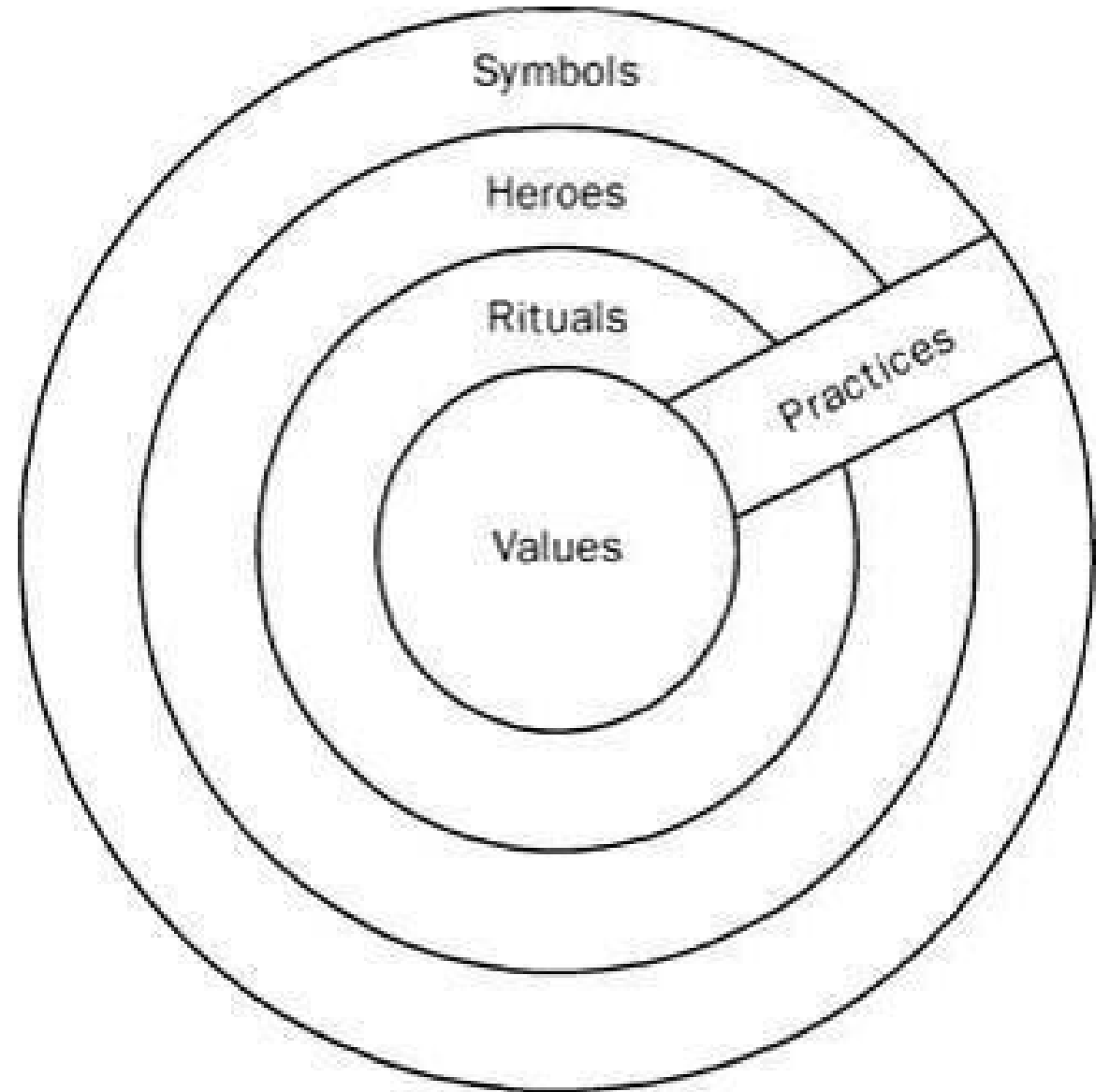
- Čas

- Obdarovávání
- aj.

Neverbální komunikace – šátek

- Studentky v šátku se zastali spolužáci, nikoli však jednomyslně — ČT24 — Česká televize (ceskatelevize.cz)

Kulturní identita



Faktory znesnadňující průběh komunikace (dle Kudová, 2007)

- na stejné situace reagujeme jinak, do komunikačního procesu vstupujeme s rozdílnými způsoby vnímání a hodnocení skutečnosti
- odlišný komunikační styl
- různé systémy hodnot, kulturně podmíněné zvyklosti

Nejčastější příčiny interkulturního nedorozumění

?

Nejčastější příčiny interkulturního nedorozumění

situace a komentáře

Nejčastější příčiny interkulturního nedorozumění (kategorie)

- lexikum a sociální význam pojmů
- průběh řečového chování a organizace rozhovoru
- komunikační témata (vč. tabu)
- přímost a nepřímost ve vyjadřování
- společenské fráze, rituály v komunikaci
- mimika, gestika, posturika, proxemika, oční kontakt, haptika apod.
- ...

Cíl interkulturní komunikace (dle Jaklová 2007)

„snaha vyjádřit se co nejzřetelněji a nejvýstižněji a zároveň akceptovat sdělení partnera a porozumět mu, poznávat partnerovy odlišnosti a respektovat je. Tím se interkulturní interakce zaměřuje na oba partnery v komunikaci a hledá to, co je spojuje, aniž by přitom ignorovala, nebo naopak zdůrazňovala rozdíly.“